

سخن سردبیر

رسالت اصلی نشریه مدیریت اسلامی، انتشار مقالات علمی - پژوهشی است که ضمن ابتناء بر متون اسلامی، درس آموخته‌های مدیریتی و شواهد واقعی در محیط پیرامونی را که از مدیران موفق در جهان اسلام بروز و ظهور پیدا می‌کند را به صورت علمی مستند کند. یکی از موفق‌ترین الگوهای مدیریتی جهان اسلام شهید قاسم سلیمانی است که پژوهش در خصوص منش مدیریتی ایشان برای مخاطبان داخلی و خارجی بسیار جذاب و مورد مطالبه است. خوشبختانه برگزاری دومین همایش بین‌المللی گام دوم انقلاب اسلامی با موضوع «مکتب شهید سلیمانی؛ الگوی تربیت مدیران جهادی تمدن‌ساز» در دانشگاه جامع امام حسین علیه‌السلام این فرصت را فراهم کرده است تا مقالات منتخب همایش در ویژه‌نامه فصلنامه مدیریت اسلامی منتشر شود. همایش با مشارکت بالغ بر چهل دانشگاه و نهاد معتبر ملی و بین‌المللی، همزمان با چهل و دومین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی با هدف تبیین مکتب شهید سلیمانی به منظور استخراج الگوی مدیران جهادی و تعمیم آن در ابعاد بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و هم‌چنین گفتمان‌سازی اجتماعی آن برگزار می‌شود. بدین منظور طی یک سال اخیر بالغ بر هفتاد نشست علمی پیش از همایش با حضور چهارهزار نفر از استادان، پژوهشگران و دانشجویان فرهیخته در دانشگاه‌های داخلی و خارجی برگزار شد و بیش از سیصد و ده مقاله علمی مرتبط با محورهای همایش ارسال شده که از بین آنها شش مقاله به منظور چاپ در ویژه‌نامه انتخاب شده است.

مقاله اول با عنوان: «موردکاوی به‌مثابه الگوی آموزش: دلالت‌هایی برای تبیین مکتب شهید سلیمانی» توسط دکتر میثم لطیفی نگارش شده است. در این مقاله با رویکردی تحلیلی - توصیفی و با بررسی اسنادی و تجربی، خوانشی نو و عملیاتی از این روش و دلالت‌های آن برای تبیین مکتب شهید سلیمانی ارائه شده است. روش آموزش مبتنی بر مسئله و در قرائتی خاص‌تر، روش یادگیری مبتنی بر موردکاوی (قضیه یا افته‌کاوی) یکی از روش‌های مؤثر آموزش مسئله‌محور، استدلالی، مشارکتی و انگیزشی است. مؤلف بر این باور است که اگر می‌خواهیم حاج قاسم را به‌عنوان یک مکتب بشناسیم و بشناسانیم نیاز داریم در برنامه آموزشی دانشگاهی به او و امثال او بیش‌ازپیش و به‌گونه‌ای بدیع و متفاوت پردازیم و یکی از راه‌های دستیابی آسان به این هدف، بهره‌مندی از الگوی آموزش موردکاوی است.

مقاله دوم با عنوان: «رهبری اخلاص مدار؛ جوهره مکتب شهید سلیمانی» را دکتر سید محمد مقیمی به رشته تحریر درآورده است. در این مقاله آمده است: مکتب شهید سلیمانی نمونه عملی و تبلور واقعی سازمان آخرت گرا در مدیریت اسلامی است که از جنبه‌های مختلف قابل مطالعه است. از آنجا که از دیدگاه حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، اخلاص مهمترین ویژگی شهید سلیمانی ذکر شده، محقق این مفهوم محوری را در قالب رهبری اخلاص مدار مورد مطالعه قرار داده است. مبتنی بر تحلیل مضمون و شبکه مضمونها، الگوی فرآیندی مبتنی بر عوامل زمینه‌ساز رهبری خالصانه، ویژگی‌های رهبری اخلاص مدار و دستاوردهای این نوع رهبری طراحی و تبیین شده است. در این الگو، مجموعه‌ای از عوامل تأثیرگذار بر اخلاص شهید سلیمانی با عنوان عوامل زمینه‌ساز مطرح شده است که به‌عنوان ورودی الگو ایفای نقش می‌کند؛ سپس در این الگو اجزای رهبری بر مبنای اخلاص در قالب نه مضمون فراگیر گروه‌بندی شده، که هسته مرکزی آن رفتارهای خالصانه است. دستاوردهای رهبری بر مبنای اخلاص شهید سلیمانی نیز در قالب شش مضمون مورد توجه قرار گرفته است. در پایان نیز با عنایت به داده‌های مستخرج از سیره نظری و عملی شهید سلیمانی، مقیاس سنجش سبک رهبری اخلاص مدار طراحی و ارائه شده است.

مقاله سوم با عنوان: «الگوی تفکر راهبردی مدیران جهادی بر اساس وصیت‌نامه الهی سیاسی شهید قاسم سلیمانی» به‌وسیله دکتر حسین جلیلیان تدوین شده است. این پژوهش به‌منظور تدوین الگوی تفکر راهبردی مدیران سازمانهای جهادی انجام شده است. الگوی تدوین‌شده مبتنی بر تحلیل مضمون وصیت‌نامه الهی سیاسی سپهبد شهید قاسم سلیمانی است. محتوای وصیت‌نامه این شهید والامقام را می‌توان سند و بیانیه تفکر راهبردی مدیران جهادی دانست. در این مقاله شش مضمون فراگیر به‌عنوان عناصر تفکر راهبردی مدیران جهادی شناسایی شده است که عبارت است از: ۱. دین‌مداری، ۲. ولایت‌مداری، ۳. فرهنگ شهادت‌طلبی، ۴. وحدت‌گرایی اسلامی، ۵. حکمرانی خدامحورانه، ۶. اقتدار نظامی و دفاعی.

مقاله چهارم با عنوان: «واکاوی سبک رهبری حاج قاسم سلیمانی: الگوی متعالی رهبری خدمتگزار» توسط دکتر میثم قراباغی و دکتر محمد ازگلی نگارش شده است. در این مقاله آمده است سبک رهبری سردار شهید قاسم سلیمانی به‌عنوان مصداقی متعالی از رهبری خدمتگزار، سبکی بومی و مؤثر است که موفقیت‌های شگرف از جمله نابودی داعش را پدید آورد. بعد از شهادت ایشان و روشن‌تر شدن ابعاد گسترده‌تری از شخصیت و مأموریت وی، سبک رهبری ایشان به‌عنوان

سبک متناسب با ذات انقلاب اسلامی، بیشتر مورد توجه قرار گرفت. در این زمینه مضمونهای «مهریزی با مردم»، «تکلیف گرایی»، «تخلیق به ارزشهای الهی»، «تمرکز بر مأموریت»، «معنویت فردی»، «شخصیت با صلابت»، «پرورش کارکنان»، «داشتن آرمان متعالی»، «اخلاص در عمل» و «بصیرت بالا» مؤلفه‌های سبک متعالی رهبری خدمتگزار شهید قاسم سلیمانی معرفی شده است.

مقاله پنجم با عنوان: «تبیین الگوی شایستگی مدیران جهادی تمدن‌ساز؛ مورد مطالعه: شهید قاسم سلیمانی» به وسیله دکتر محمدامین پهلوان شریف و آقای محمدحسین کاظمی به رشته تحریر در آمده است. این پژوهش با محور قرار دادن بررسی ویژگیهای مورد نیاز مدیران جهادی به منظور دستیابی به موفقیت، به دنبال افزایش اثربخشی آنها و کمک به تحقق مدیریت جهادی است. در نهایت، الگویی متناسب با سه بعد سلوک مدیر جهادی در زمینه‌های فردی، سازمانی و ملی - فراملی به عنوان مضمونهای فراگیر سطح ۲ و شایستگیهایی مانند شخصیت معنوی، فضایل اخلاقی، شخصیت قوی و تأثیرگذار؛ روحیه جهادی در کارها، نگاه راهبردی، انسان‌مدار بودن؛ انقلابی بودن، شخصیت جامع‌الاطراف، مردم‌داری، مسئولیت‌پذیری، جذب حداکثری و اقدام فراتر از مرزها به عنوان مضمونهای فراگیر سطح ۱ ارائه شده است.

مقاله ششم با عنوان: «الگوی مطلوب ارتباطات میان فردی در سلسله مراتب فرماندهی: مورد مطالعه شهید حاج قاسم سلیمانی» توسط آقایان عبدالحمید بیات و سید مهدی سیدطباطبایی نگارش شده است. این پژوهش به واکاوی الگوی ارتباطات میان فردی شهید در سلسله مراتب فرماندهی ایشان اختصاص دارد. در نتیجه پژوهش مشخص شده که هرچه افراد در سلسله مراتب فرماندهی به شهید سلیمانی نزدیک‌تر بوده‌اند، رفتار او با قاطعیت و رسمیت بیشتری همراه بوده و هرچه افراد در سلسله مراتب پایین‌تری قرار داشته‌اند، رفتار آن شهید غیر رسمی‌تر و با صمیمیت بیشتری همراه می‌شده است.

امید است این مجموعه مقالات بتواند در شناخت جنبه‌های مدیریتی مکتب شهید سلیمانی به مخاطبان محترم کمک کند و زمینه‌ای فراهم شود تا محققان با ایده گرفتن از این مقالات، با انجام پژوهشهای علمی جدید، در راستای ترویج این الگوی موفق مدیریت در جهان اسلام کوشا باشند.

سید محمد مقیمی

moghimi@ut.ac.ir

<http://www.prof-moghimi.ir>